

Makyaj ile Sanatın Karşılaştırılması

Yazarlar

Svetlana Özkan^{1*}

Mensubiyet

¹Plastik Sanatlar ve Resim Yüksek Lisans Programı, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeditepe Üniversitesi, İstanbul, 34755, Türkiye

*Yazışma yapılacak kişi: svetlana.nemkina@yeditepe.edu.tr

Preprint

Özet

Sanat ve makyaj her zaman insana eşlik etmiş, toplumla birlikte gelişmiştir. Sanat ve makyaj tarihsel yönüyle ve gelinen aşamada birbiriyle etkileşim halindedir. Antik çağlardan günümüze toplumun makyaja karşı tutumundaki değişim de dahil olmak üzere sanat ve makyaj arasında çeşitli bağlantılar vardır.

Sanat objeleri ile makyajın karşılaştırmasının farklı dönemler açısından anlaşılması amaçlanmaktadır. Kanaat önderlerinin fikirlerinden hareketle, farklı dönemlerden makyajla ilgili literatürün antik çağlardan günümüze gelişim trendi analiz edilecektir. Bir sanatçı ve bir makyaj sanatçısı arasında paralelliği gösterecektir.

Araştırma sonucunda, makyajın çeşitli sanat dallarıyla etkileşim içinde olduğu ortaya çıkmıştır. Makyaj bugünlerde sadece başarılı bir endüstri değil, başlı başına bir sanat dalıdır. Sanatçılar veya birçok makyaj sanatçısı, makyajı sanatta bir ifade dili olarak kullanır ve kreasyonlarını aktif olarak medya sanatına entegre eder.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş makyaj; çağdaş sanat; kozmetik; makyaj; makyaj tarihi; sanat tarihi

GİRİŞ

Sanat, insanın sanatsal faaliyetinin çeşitli türleri ve ürünlerinden oluşan bir sistemdir. Sanat okulları, akımları ve üslupları tarihsel olarak etkileşim içinde, ortak gelenek ve biçimlerle karşılıklı olarak zenginleşmiştir. Sanatçılar, yaratıcılık sürecinde malzeme, teknik ve sanatsal ifade araçlarını kullanmışlardır. Sanat, doğayı taklit ederek çok yol kat etmiştir. Günümüzde sanat kendi kültürel örüntülerini oluşturabilmektedir.

Makyaj, eski çağlardan günümüze insanlığa eşlik etmiştir. Makyaj, sanatla birlikte uzun bir gelişim yolu kat etmiş, etkileşime girmiş ve gelişmiştir. Sanata ve makyaja karşı tutum, insanlık tarihi boyunca değişmiştir. Makyaj, ritüel yaşamın bir unsuru, bir tılsım olarak basit bir çizgisel desendir, dış cepheyi süslemek için bir araca, teatral bir unsura, modaaya uygun bir niteliğe dönüşmüştür. Daha sonra makyaj, toplumdaki sosyal ve kültürel değişimler sayesinde sanatçıların ilgi nesnesi haline gelmiştir. Günümüzde makyaj, büyük bir güzellik endüstrisinin parçası olan insan yaşamının önemli bir unsuru olmuştur. Makyaj toplumla alakalı olmuştur ve olmaya devam etmektedir, toplum ve sanatla birlikte gelişmiştir. Bugün hedef belirleme, öznellik ve nesnellığe dayanan birkaç makyaj türü vardır. Görüntünün dönüşüm derecesi bu özelliklere bağlıdır.

Günümüzde kültür, toplum ve teknolojinin gelişmesi sayesinde makyaj, insan yaratıcılığının bir unsuru haline gelmiştir. Makyaj, sanat gibi çeşitli ifade araçları, boyalar ve fırçalar gibi malzemeleri kullanmaktadır. Bir kişinin görünümünün geçici bir unsuru olan makyaj, modern teknolojilerle etkileşim içinde kalıcılık kazanmaktadır. Fotoğraf, sinema, dijital ortam makyaja maddi bir form kazandırabilmektedir. Makyajı bir tür ortama sabitleyen teknoloji, makyajı bir sanat eserine dönüştürmektedir.

Sanat ve makyaj arasındaki tarihsel bağların incelenmesi, birbirleri üzerindeki etkileri bugün güncel bir araştırma konusu olmaktadır. Makyaj ve sanat arasındaki bağlantıları anlamak, sanat ve makyaj arasındaki bütünleştirici bağlantılara daha geniş bir bakış atmanızı sağlamaktadır. Sanat ve makyaj arasındaki tarihsel etkileşimleri incelemek, makyaj sanatçısına makyaj ve sanat arasındaki ortak noktayı anlama fırsatı vermektedir. Sanat ve makyaj arasındaki tarihsel ilişkiyi inceleyen makyaj sanatçısı, sanattaki modern süreçleri anlamak için etkileşimlerinin ön koşullarını ve özelliklerini anlayabilmektedir. Sanat ve makyaj arasındaki bağlantıları belirlemek için aşağıdaki görevleri çözmek gerekir:

- sanat ve makyaj terimlerini, sanat ve makyaj türlerini tanımlamak
- sanattaki malzemeler ile makyajdaki malzemeler arasındaki ilişkiyi keşfetmek
- sanat ve makyajda sanatsal ifade araçlarının ilişkisini düşünmek
- sanat ve makyaj arasındaki etkileşimin özünü analiz etmek
- sanat ve makyaj kavramının bütünlüğünü ortaya koymak, makyajın sanatta bir ifade biçimi olup olmadığı sorusuna cevap vermek

Sanat, ayrılmaz bir kavram olarak makyajı da içemektedir. Makyaj sanatçısı, bir sanatçı gibi makyaj yardımıyla kendi sanatsal gerçekliğini yaratmaktadır, kendi kültürel modellerini yaratabilmektedir. Modern Makyaj tam bir sanat eseri olabilmektedir. Makyaj, sanatta bir ifade biçimi olabilmektedir.

Bu çalışma, sanatçılar ve makyaj için boyaların ortaya çıkış tarihini ayrıntılı olarak analiz etmektedir, sanat ve makyajdaki sanatsal ifade araçlarının etkileşimini araştırmaktadır. Gelişim tarihi, sanat ve makyaj türlerinin ilkel zamanlardan günümüze etkileşimini ayrıntılı olarak yansıtmaktadır. Makale, toplumun makyaja karşı tutumunun tarihsel olarak nasıl değiştiğini, makyajın toplumdaki sosyal olguları nasıl yansıtmaya başladığını ele almaktadır. Kozmetiğin çağdaş sanat nesnesine dönüşme sürecini, sanatçıların kozmetik ve makyajla etkileşiminin gelişimini, makyajın sanatta bir ifade biçimine dönüşmesini anlatmaktadır.

Sanat ve makyaj arasındaki tarihsel etkileşimleri incelemek, herhangi bir makyaj sanatçısına makyaj ve sanat arasındaki ortak noktaları anlamasında katkı sağlamaktadır. Makyaj sanatçısı, sanat ve makyaj arasındaki tarihsel ilişkiyi inceleyerek, etkileşimlerinin temellerini ve özelliklerini anlayabilmekte, makyaja karşı tutumun nasıl değiştiğini fark edebilmekte ve makyaj ile sanatın keşiştiği noktada modern süreçleri görebilmektedir. Sahne makyajı sanatçısı, sanat ve makyajın kronolojik etkileşimini anlayabilmekte ve sanat algısını zenginleştirebilmektedir. Sanatçı, makyaj ve sanat ilişkisini inceleyerek, sanata ve sanatı ifade etme biçimlerine daha farklı boyutlar katabilmektedir. Güzellik endüstrisi için bu çalışma, sadece makyajın tarihsel ilişkilerini ve kökenlerini değil, aynı zamanda tarih boyunca onunla olan ilişkiyi anlamada bir rehber olarak faydalı olabilmektedir. Makyaj ve sanattaki süreçleri anlamak, kozmetik markalarının konumlandırması ve başarılı pazarlaması için yararlı olabilmektedir. Sanat ve makyaj arasındaki ilişkiyi görmek,

modanın ve makyaja yönelik tutumların nasıl değiştiğini fark etmek, sanatın yaratıcılığına dahil olduğunuhissetmek her kozmetik kullanıcısı için ilginç olabilmektedir.

BULGULAR

Sanat ve Makyaj Terimlerinin Tanımı

Sanat, insanın sanatsal faaliyetinin çeşitli türleri ve ürünlerinden oluşan bir sistemdir. Sanatın terimini tanımlamaya yönelik birkaç yaklaşım vardır 1) gerçekliğin taklidi ve 2) bireysel yaratıcılık. Yaklaşımlardan ilki, klasik sanat anlayışını gerçekliğin taklidi olarak ele almaktadır. Sanatın ikinci görüşü ise, sanatçının kendisinin bireysel yaratıcılığı olduğu düşünülmektedir. Bu yaklaşım, iş ve gerçeklik arasındaki sınırları ortadan kaldırmıştır. Bu yaklaşım, sanatın özellikleri sorununu ortaya çıkarmıştır. Sanat, bazı sosyal kurumlar tarafından uygulanan belirli koşullar olarak anlaşılmaya başlanmıştır. Sergiye giren her şey sanat olabilmektedir. Bu yaklaşımla, bir sanatçı tarafından yaratılan bir esere sanat denilebilmektedir. Sanat toplumda işlev görmektedir. Sanat, bir dizi eylem, eser ve bunların etkileşimidir.

Sanatın başka bir yorumu, sanatı dünyanın estetik bir keşfi olarak görülmüştür. Estetik bir bakış açısından sanatın özü, duyular dışının duyusal bir ifadesi olarak yorumlanmıştır. Sanat terimi, tüm sanatsal yaratım süreci olarak adlandırılabilir. Buna resim, edebiyat, mimarlık, heykel, grafik, sanat ve zanaat, müzik, dans, tiyatro, sinema ve diğer insan faaliyetleri dahildir. Sanat, zamanın ve toplumun dışında var olmamaktadır. Özünde, ulusal gelenek ve çağla sosyal ve ayrılmaz bir şekilde bağlantılıdır.

Makyaj Fransızcadan “maquillage” kelimesinden “makyaj” kelimesinin etimolojisi – allık sürmek. (“Makyaj” 2022, Ocak 16)

Makeup İngilizce'den “makeup” (isim) kelimesi, İngilizce “make up” bir şeyi bağlamanın yolu fiilinden gelir. İlerleyen zamanlarda “makeup” terimi, aktörler tarafından kullanılan kozmetik anlamında kullanılmaya başlandı. (“Make-up” 2022)

Makyaj terimi, kozmetik yardımıyla yüzü süsleme sanatını ifade etmek için kullanılabilir. Malzemeler, kremler, renkli kozmetik ürünleri ve tasarımın kendisidir. 19. yüzyılda, bir oyuncunun bir rolü hazırlaması ile ilgili olarak makyaj terimi kullanılmıştır. Makyaj terimi, kıyafetlerin hazırlanması ve boya ile yüz tasarımı anlamına gelmiştir. Cilt bakımı, vücut bakımı, saç bakımı, tırnak bakımı, kokular, aletler, yüz

bakımı için kullanılan aletler ve aksesuarlar ile birlikte günümüzde makyaj güzellik sektörünün önemli parçalarından biridir.

Makyaj terimi, kozmetik yardımıyla yüzü süsleme sanatı olarak dlandırılabilir. (“Makyaj” 2022, Ocak 17)

Kozmetikler makyaj yapmak için kullanılan malzemelerdir. Kozmetikler, göreve bağlı olarak görünümü iyileştirmek veya değiştirmek, kusurları maskelemek, doğal yüz özelliklerini geliştirmek veya yüzün görünümünü tamamen değiştirmek için kullanılmaktadır.

Makyaj, bir kişinin görünüşünü görsel olarak dönüştürmeyi amaçlayan kozmetiklerin kullanıldığı belirli bir eylem sistemidir. Bir kişinin yalnızca dış görünüşünün görsel bir dönüşümü değil, aynı zamanda yaşamının doğal olarak gelişen bir sürecidir. Makyaj, belirli bir tarihsel aşamada kültür ve toplumun gelişimindeki genel eğilime uymaktadır. Günümüzde makyaj üç ana gruba ayrılabilir: güzellik, medikal ve sahne makyajı. Yaratıcı makyaj ayrı bir grup olarak öne çıkmaktadır.

TARTIŞMA

Sanat ve Makyaj Arasındaki Bağlantı

Sanatçı ve makyaj sanatçılarının çalışmalarında boya kullanılmaktadır. Uzun bir süre, bunlar bileşimde aynı olan boyalardı. Bir sanatçı, bir tiyatro oyuncusu, bir erkek veya bir kadın yüzünde kullanmışsa hiçbir fark yoktu. İlkel sanatçılar bitki özü ve diğer organik doğal boyaları kullanmıştır. Onlardan boya hazırlamak için (kuru renkli bir madde formunda), pigment bazı renksiz mineral bazında biriktirilmiştir. (Kiplik, 2018, s. 85) Cilde uygulama için aynı pigment kullanılmıştır, ancak mineral baz yağlarla değiştirilmiştir. Orman meyvelerin uçları ve meyve suları, toprak ve mineral pigmentler, renkli killer, manganez dioksit, kireç taşları, kömür, bakır cevheri ve okra olarak görev yapmıştır. Demir oksitlerle renklendirilen kil, 100 veya 150 bin yıllık olduğu varsayılan en eski boyadır. (Eldridge, 2015, s.13)

Tarihsel olarak, kozmetik pigmentlerin üç rengi ayırt edilmektedir: kırmızı, beyaz, siyah. (Eldridge, 2015, s. 14) Tarihsel gelişim sürecinde, sanatsal boyalarda yeni renklerin ortaya çıkması ve 20. yüzyılda sentetik boyaların icadı ile makyajda renk paleti genişlemiştir. Bugün sonsuz sayıda renk ve doku vardır. Ancak beyaz, siyah ve kırmızı

kombinasyonugünümüzde klasik bir kombinasyondur. Büyük olasılıkla, bu renk kombinasyonu gelecekte alaka düzeyini kaybetmeyecektir.

Hem sanatta hem de makyajda rengin sembolik bir anlamı olabilmektedir. Rengin sembolik kullanımını Asya tiyatro makyajında görülebilmektedir. (Syromyatnikova, 2005, s.31-34) Resimdeki renk, uzayda rengin özelliklerinden dolayı doğrusal bir desen oluşturabilmekte ve hacim oluşturabilmektedir. Asya makyajındaki çizgisel makyajın altında renk ve çizgi sembolizmi yatmaktadır.

Modern makyaj sanatçısı, sanatçı ile aynı renk özelliklerini kullanmaktadır. Bunlar sıcaklık, renk kontrastı, renk nüansı, genel renk gamı vb. Güzellik makyajında renklendirme, doğal renk verilerinin tutarlılığına ve sanatsal ifade araçlarına dayanmaktadır.

Sanat teorisyeni N.N. Volkov da benzer bir mantıktan bahsetmektedir. “Resimde Renk” adlı kitabında üç renk yasası seçmiştir: “Görünürlük yasası, görüntünün anlamsal görevine tabi olma yasası, doğanın renklerini iletmek için sistemin birliği yasası.” (Volkov, 1965, s.192)

Sanat ve makyajdaki araçlar fırçalar, airbrushlar ve diğer aksesuarlardır. Fırçalar aynı gelişim geçmişine sahiptir. Başlangıçta sanatçı için fırçalar ve makyaj aynısı olmuştur. Kozmetik sektörünün gelişmesiyle birlikte gelişmiş makyaj araçları da ortaya çıkmıştır. Bugün, farklı özellik ve tasarımlara sahip çok sayıda makyaj fırçası ve aksesuarı vardır. Airbrush, hem sanatçı hem de makyaj sanatçısı için çok yönlü bir araçtır. 20. yüzyılın ikinci yarısında bir sanatçının aracı olarak fırçalara bakış değişmiştir. İnsan vücudunun kendisi resim için bir araç olmaya başlamıştır. Sanatçılar vücuda sadece resim yapmak için bir tuval olarak değil, aynı zamanda bir fikri, yeni bir sanat biçimini iletmek için bir araç olarak bakmışlardır.

Günümüzde makyajın inşası şekiller, hacimler, çöküntüler, çizgiler ve renk teorisi ile çalışmaya dayanmaktadır. Makyaj ile resim ve grafik arasındaki temel fark, makyaj için tuvalin bir kişinin yüzü ve vücudu olmasıdır. Kanvas düz bir yüzey ise, kişinin yüzü ve vücudu hacimlere ve çöküntülere sahiptir. Ayrıca tuval, boya kullanıldığında herhangi bir rengi elde edebilmektedir. Bir kişinin yüzüne, makyaj sanatçısının çalıştığı kendi rengi zaten verilmiştir. Yüz, tuvalin aksine hareketlidir. Yüzün yüz ifadeleri vardır, boşlukta hareket etmektedir. Bir mekan, ışığın açısına ve aydınlatmanın rengine bağlı olarak

tenrengini değiştirebilmektedir. Tuval belirli bir şekil ve boyuttaysa, o zaman bir kişinin yüzü ve vücudunun bireysel boyutları ve hacimleri vardır. Formun tuval düzlemine aktarılması, sanatsal ifade araçlarının yardımıyla gerçekleştirilmektedir. Bir kişinin yüzü ve vücudu zaten doğal bir şekle sahiptir, bu nedenle makyaj sanatçısının çalışmasındaki çıkış noktası bu yüz biçiminden gelmektedir. Makyaj sanatçısı, sahne makyajının resimsel uygulama ve 3 boyutlu hacim yöntemlerinin yardımıyla yüzün ve vücudun şeklini ancak yüzün sınırları içinde değiştirebilmektedir. Sanatçı ve makyaj sanatçısı, tuval üzerinde form oluştururken veya bir yüz veya vücut şekli üzerinde çalışırken sanatsal ifade elde etmek için benzer araçlar kullanmaktadır. Örneğin, 3 boyutlu hacim yöntemi kullanarak sahne makyajı üzerine çalışma sırasını düşünürsek, heykel çalışmasıyla paralellikler çizilebilmektedir. Sanatçı - heykeltıraş, aralarında modelleme ve oymacılığın da bulunduğu çeşitli heykel işleme yöntemlerine sahiptir. Bir heykeltıraş gibi yüzün kompozisyonu üzerinde çalışan makyaj, bir şekli oyar veya şekillendirmektedir. Yuvarlak bir yüzü dar bir yüze indirgemek için makyaj sanatçısı, sahne makyajının ressam yaklaşımını kullanarak yüzün gerekli bölgelerini boya ile koyulaştırarak gereksiz her şeyi kesmektedir. Heykelsi hacimli makyaj tekniği sayesinde yüzün herhangi bir bölümünü büyütebilmektedir, yüzü genişletebilmektedir. Makyaj sanatçısı, macunları, lateksten yapılmış plastik parçaları, silikonları, jelatini, kolodyumu, yüzün değişen kısımlarını yapıştırılmaktadır. Bu teknik, bir heykeltıraşın modelleme çalışmasına benzemektedir. Oyuncunun yüzü sahnede her yönden görülebilmektedir. Yuvarlak bir heykel gibi oyuncunun yüzüne farklı açılardan bakılmaktadır.

3 boyutlu hacim makyaj tekniği, sanatın derinlik ve hacim biçimine yakındır. Bir heykel gibi yüzün şeklini değiştiren özel çıkartmaların kullanıldığı sahne makyajı, malzeme hacmine sahiptir. Heykel gibi hacimli sahne makyaj algısı, aydınlatma türüne, ışık ve gölge oyununa dayanmaktadır.

Sanatta ve makyajda formun inşası, altın bölümün oranlarına ve simetrisinin altın bölümlerle birleşimine dayanmaktadır.

Altın oran kanunu bilgisi makyajda kullanılmaktadır. Altın oran, bir parçanın eşit olmayan parçalara orantılı olarak bölünmesidir; burada tüm bölüm, daha büyük parçanın kendisinin daha küçük olanla ilişkili olduğu gibi, daha büyük parçayla da ilişkilidir. Başka bir deyişle, daha büyük segment her şeyle ilgili olduğu gibi, daha küçük segment daha büyük

segmentle ilişkilidir. Yüzde yukarı ve aşağı yönlü çizgiler vardır. Artan çizgiler - yüzün ortasından çevreye gitmektedir. Düşen çizgiler - yüzün ortasından aşağı inmektedir. Yüz hatları bakış açısını yansıtmaktadır.

Sanat ve Makyaj Arasındaki Tarihi Bağlantı

İlkel zamanlarda, bir kişi vücuda sembolik bir anlamı olan, tılsım ve ritüel unsuru görevi gören görüntüler uygulamıştır. Sanat gibi antik dünyanın makyajı da bir tür taklitti - gerçekliğin, doğanın taklidi. Eski Yunanlılara göre kozmetik, kelimenin tam anlamıyla “dekorasyon bilimi” dünyaya bir düzen getirmiştir. (Gasparov, M., 2000)

Orta Çağ'da sanat ve makyaj, “bedensel olmayan” dini içeriği yansıtmıştır.

Gelecekte sanat kavramı geliştirilmiştir ve asıl görevi dünyayı anlamaktır. Sanat, Rönesans döneminde bilim mertebesini kazanmıştır. Makyaj toplumda ilgi konusu haline gelmiş, makyaj ilmi üzerine çalışmalar yapılmıştır. Sanat gibi makyaj da sanatçı ile doğa arasındaki bir “yarışmanın” konusu haline gelmiştir.

17. yüzyılda sanat gibi makyaj da semboller ve alegoriler kullanmıştır. 18. yüzyılda makyaj ve kozmetik, yüksek resim sanatı için bir metafor haline gelmiştir. (De Piles, 1708, s.346 –347) Sahne makyajı moda trendlerini takip etmiştir.

19. yüzyıl, sanata bilgi olarak yaklaşımın hakim olduğu bir dönemdi. Sanat, zamanın gerçekliğini yansıtan özel bir figüratif biçim kazanmıştır. Makyaj, siyasi durumu, toplumdaki eğilimleri yansıtmıştır. Makyaj, tiyatrodaki üslup kazanmıştır.

Objekt olmayan sanatın gelişiyile birlikte sanat modeli de değişmiştir. Sanatın genel rolü ve sınırları hakkında soru ortaya çıkmıştır.

20. yüzyılda makyaj sanatın sınırlarını genişletmiştir, sanatın bir parçası olmuştur. 20. yüzyılın başlarından ve psikolojinin gelişmesinden itibaren makyaj unsurları sembolistler ve gerçeküstücüler tarafından libidonun yüceltilmesi olarak anlaşılmaya başlanmıştır. Sanatçılar, makyajı sanatta kendilerini ifade etmenin bir yolu olarak kullanmışlardır. (Zdanevich, I. ve Larionov, M., 1913)

Sahne makyaj, modernist fikirlerden etkilendi ve yeni biçimler ararmıştır. 20. yüzyılda sanat ve makyajın sınırları genişlemiştir. İkinci Dünya Savaşı sırasında makyaj ve sanat, insanın etik seçimlerinin bir yansıması haline gelmiştir. Kozmetik markaları, kırmızı ruj

satın almayı vatanseverlik gösterisiyle eşitleyen reklam illüstrasyonları yayınlanmıştır. (Elizabeth-Arden-Cosmetics. Vintage Advertisement, 2022)

20. yüzyılın ortalarından günümüze kadar makyajdaki estetik vurgu, etki gücüne kaymıştır. Makyaj, sanat gibi, tek bir sosyo-kültürel dünyanın alt sistemidir, makyaj yeni bir gerçeklik yaratma fırsatı bulmuştur. Makyaj, doğayı taklit etmekten kültürü taklit etmeye geçmiştir. Makyaj, 1960'larda sanatçılar tarafından popüler kültürün bir yansıması olarak kullanılmıştır. 1970'lerden beri makyaj, kültürel kalıpları karıştırmaya başlamıştır. 1980'lerde makyaj sanatçılar için bir sanat ifadesi haline gelmiştir. Makyaj, toplum tarafından okunan ve sanatçılar tarafından kullanılan özel bir dil haline gelmiştir. Kozmetik, sanatçılar sayesinde sanat objelerine dönüşmüştür. Sanat objeleri de kozmetik olabilmektedir. (Regensdorf, 2017)

Makyaj, makyaj konusundan bağımsız, bireysel bir yaratıcılıktır. Zamanımızın makyaj sanatçısı, tıpkı bir sanatçı gibi, bir sanatsal imgeler sistemine sahiptir, bireysel bir düşünce sürecine sahiptir, figüratif formları kendi yansıyan sanatsal gerçekliğine - makyajına birleştirmektedir. Hem sanat, hem de makyaj, insan yaşamının estetik olan veya olmayan çeşitli yönlerini yansıtmaktadır.

Çağımızda dijital sanat, duyuşsal olanla renk, şekil, semboller, hikayeler, sesler, hareketler aracılığıyla etkileşime girmiştir. Makyajda dijital teknoloji, öncelikle makyaj sanatçısı için bir araçtır. (Venkataramanan, 2014) Dijital sanat ve makyajdaki sanatsal ifade araçları, geleneksel olanlara benzer, ancak bunlara dijital estetik eklenmektedir. Teknolojinin kullanımı, geçici makyaj biçimine maddi bir düzenleme vermektedir. Dijital teknolojiler makyaj sanatçısı için sadece bir araç değıl, aynı zamanda sanat gibi makyajı da içinde barındırmakta, eritmektedir.

SONUÇ

Sanatın uzun bir gelişim tarihi vardır. Çeşitli sanat okulları, akımları ve üşlupları tarihsel olarak etkileşim içinde, ortak gelenek ve biçimlerle karşılıklı olarak zenginleşmiştir. Sanatçılar ve makyaj sanatçısı benzer malzemeleri, teknikleri, benzer sanatsal ifade araçlarını kullanmaktadır, ancak tuvalin, yüzün ve (veya) vücudun özelliklerini dikkate almaktadır.

Makyajın görsel sanatlarla (resim, heykel, grafik, sanat fotoğrafçılığı) ortak bir yanı vardır ve tiyatro da olduğu gibi dramatik sanatın da önemli bir parçasıdır. Makyaj, sanat biçimlerinin iç içe geçmesi ve tamamlayıcılığının doğasında vardır.

Sanat gibi makyaj da bir tür insan sanatsal faaliyetidir. Makyaj, insana varoluş tarihi boyunca eşlik etmiş ve ayrılmaz bir sanat anlayışının parçası haline gelmiştir.

Sanatın ve makyajın çok yönlülüğu, onlara M.M. Bahtin felsefesinin sanatsal polifonizmi açısından bakmamızı sağlamaktadır. Bakhtin'e göre çok seslilik, “tek bir ideolojik paydaya - bilinçlere - indirgenmemiş çok sayıda merkezdir.” (Bahtin, 1963, s.22)

Birden fazla sesi bitmiş bir sanat eserine dönüştürmek, sanatçının ve makyaj sanatçısının yaratıcı sürecinin konusu. Hayal gücü, bitmiş sanat eserini anlamak için gerekli bir unsurdur. Böylece, sanatta olduğu gibi, makyajdaki ana bağlantılar şunlardır: makyajın sanatsal yaratıcılığı; sanat eseri - makyaj; sanatsal algı makyaj - hayal gücü.

Preprint

KAYNAKÇA VE NOTLAR

- Bahtin, M.M. (1963). *Problemy poetiki Dostoyevskogo* [Dostoyevski Poetikasının Sorunları]. Moskva: Sovetskiypisatel.
- De Piles, R. (1708) *Cours de peinture par principes* [İlkeleregöresimdersleri]. Paris: Chez Jacques Estienne.
- Eldridge, L. (2015). *Kraski*[Boyalar]. Moskva: Eksmo.*Elizabeth-Arden-Cosmetics. Vintage Advertisement*. Hprints.com. Erişimadresi: <https://hprints.com/en/item/34066/Elizabeth-Arden-Cosmetics-1945-Winged-Victory-Lipstick-Nail-Polish-Rene-Bouche>. Erişimtarihi: 28.08.2022
- Gasparov, M. L. (2000). *ZanimatelnayaGretsiya: Rasskazy o drevnegrecheskoykulture*[EğlenceliYunanistan: AntikYunanKültürüMasalları]. Moskva: Novoyeliteraturnoyeobozreniye.
- Kiplik, D.I. (2018). *Tehnikazhivopisi*[Boyamateknigi]. Sankt-Peterburg: Lan, PlanetaMuziky.
- Make-up. (tarih yok). Etymology Online Sözlük'te. <https://www.etymonline.com/word/make-up>. Erişimtarihi 17.01.2022
- Makyaj. (tarih yok). Herzena Online Sözlük'te. <https://herzena.ru/index.php/words/show/9076>. Erişimtarihi 16.01.2022
- Makyaj. (tarih yok). Ozhegov Online Sözlük'te. <https://slovarozhegova.ru/word.php?wordid=13712>. Erişimtarihi 17.01.2022
- Regensdorf, L. *This subversive artist's new exhibition takes cues from the makeup counter* [Bu yıkıcısanatçınınmyenisergisimakyajtezgahındanipuçlarıalıyor]. Vogue. 2017, 17 Kasım. Erişimadresi:<https://www.vogue.com/article/artist-sylvie-fleury-eye-shadows-paintings-makeup-inspiration-salon-94-new-york-exhibition>. Erişimtarihi: 24.09.2022
- Syromyatnikova, I. (2005). *Iskusstvogramaimakiyaja*[Sahnemakyajsanatıvemakyaj]. Moskva: RipolKlassik.
- Venkataramanan, M. How make-up artist Alex Box is mixing art wit tech [Makyajsanatçısı Alex Box, sanatiteknolojiylenasılkarıştırıyor?]. 2014, 30 Nisan. Erişimadresi: <https://www.wired.co.uk/article/made-up>. Erişimtarihi: 26.09.2022
- Volkov, N. N. (1965). *Tsvet v zhivopisi*[Resimdeki renk]. Moskva: Iskusstvo.

Zdanevich, I. veLarionov, M. (1913). *Manifest futuristov “Pochemu my rasskrashivayemysya”* [Fütürist Manifesto “NedenRenklendiriyoruz”]. Sankt-Peterburg: Argus, 12.

Preprint